

Το δημιουργικό νήμα της ανθρώπινης ειρήνης στην Ελούντα

Του ΘΑΝΑΣΗ ΓΙΑΠΙΤΖΑΚΗ

Τί άραγε μπορεί να ενώσει την Ελληνίδα Πηνελόπη της εικοσάχρονης υπομονής με τον Ινδό Γκάντι της εξητάχρονης ελευθερίας στην αχανή του πατρίδα; Γυναίκες της περιοχής μας μέσα από μια διαδραστική έκθεση στην Ελούντα μοχθούν να δώσουν μπροστά στα μάτια μας την απάντηση: Μα, το Νήμα φυσικά!

Είναι το ίδιο Νήμα που - πολύ πριν τη μυθική πίστη της Πηνελόπης και το ιστορικό ορόσημο του Γκάντι - το κράτησε στα χέρια της η Αριάδνη εδώ στην Κρήτη, δίνοντας την ευκαιρία σε όλους μας να βγούμε μέσα από τον πολυδαίδαλο Λαβύρινθο του Μινώταυρου. «Η ζωή μας. | Το μεγάλο νήμα της Αριάδνης. | Πόσες φορές κόπηκε, | πόσες φορές κόμπους κάναμε | για να κρατήσει αυτό το νήμα» λέω σε κάποιους στίχους μου.

Η Βιβλιοθήκη «Μανώλης Φουντουλάκης» και το Πανεπιστήμιο των Ορέων (άλλη ονομασία κι αυτή) είπαν να γιορτάσουν τα εκατό χρόνια από την Ένωση ενώνοντας υφάντριες της περιοχής μας στο κοινοτικό κατάστημα της Ελούντας στα πλαίσια μιας διαδραστικής Έκθεσης όπου με την προσθήκη του κύκλου τους

θα προσθέτουν αυτό το «Ο» στο «νήμα» που υφαίνουν και θα τους βγαίνει ένα νέο «νΟημα» στην παλιά ιερή τέχνη της Υφαντικής στη σημερινή Κρήτη.

Η τέχνη αυτή, που απειλείται από αφανισμό, μιας και οι τεχνίτριες της υφαντικής είναι στην πλειονότητά τους γυναίκες μεγάλης ηλικίας, μπαίνει τώρα πιλοτικά σε ορισμένα σχολεία της Κρήτης, ως καινοτόμος δράση και ως κανονικό μάθημα. Ήδη, αυτή η δημιουργική επίγνωση ζωής έχει ενταχθεί στο Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας του Ηρακλείου και σε δύο άλλα σχολεία του Ρεθύμνου, με τις κατευθύνσεις και την καθοδήγηση του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Όλα αυτά γίνονται στο πλαίσιο της δράσης «Αποστολή Πηνελόπη Γκάντι» του (φανταστικού;) Πανεπιστημίου των Ορέων. Είναι ενδεικτικό το ενδιαφέρον μεγάλων οίκων μόδας από το εξωτερικό, που εκδήλωσαν ενδιαφέρον να συνδεθούν με την «Πηνελόπη Γκάντι» και να συνεργαστούν μαζί της και, κυρίως, με τις υφάντριες που έχουν καταφέρει να αποτυπώσουν με ακρίβεια στα υφαντά τους μοτίβα που «ιστορούνται» σε αγγεία και σε άλλα ευρήματα από τα βάθη του χρόνου. Χελιδόνια, λουλούδια, φυτά, κήποι, γεωμετρικά σχέδια, ο διπλός πέλεκυς, όλα με ζωηρά, φωτεινά, χαρούμενα νήματα απλώνονται πάνω σε προσόψια, σε «πατανίες», σε φορέματα, ακόμη και σε «σαλιάρες» μικρών παιδιών.

Σημειώνεται ότι αυτή η πρωτοβουλία φιλοδοξεί και μπορεί να επιτύχει να γίνει ένας, έστω μικρός, σταθμός εξοικονόμησης, σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς, που βιώνει η χώρα. Σαν Έλληνες ξέρουμε την Πηνελόπη, την θαυμαστή βασίλισσα του ομηρικού έπους, την υπομονετική υφάντρια που τη μέρα έραβε και την νύχτα ξέραβε στο πανί του

αργαλειού της για να κρατάει μακριά τους Μνηστήρες. Το όνομα του Γκάντι παραπέμπει στη μη βία. Ταυτόχρονα, υπενθυμίζεται, ότι η ξεχωριστή αυτή μορφή της Ινδίας έχει συνδεθεί με την υφαντική, αφού ο ίδιος ο Γκάντι κατασκεύαζε νήματα για να επιβιώσει, και οι οπαδοί του έφτιαχναν μόνοι τους τα ρούχα τους στους αργαλειούς εκείνης της εποχής.

Μέσα από τα δύο αυτά ονόματα που «ενώθηκαν» εδώ, στον ελλαδικό χώρο και μάλιστα στη Κρήτη, γίνεται έτσι αναφορά στη διάσωση μιας μοναδικής τέχνης και μέσα απ' αυτήν στον πολιτισμό και στις παραδόσεις των αιώνων. Η κ. Αρβελέρ θεωρεί την υφαντική για τους Έλληνες γενικότερα «τέχνη, θεϊκή βάση πάνδημης καλλιτεχνικής επίδοσης», ενώ ο αργαλειός, όπως λέει, σύμφωνα με την ετυμολογική προέλευση της λέξης είναι το κατ'εξοχήν εργαλείο του πολιτισμού.

Όλοι στην Ελούντα λοιπόν, όποτε μπορέσετε, στο τελευταίο δεκαήμερο του Ιουλίου και σε ολόκληρο τον Αύγουστο ενός ακόμα ευλογημένου καλοκαιριού.